

Beköszöntő

Vannak témák, amiket újból és újból érdemes átgondolni, ismét értékelni, ha kell vitatkozni róluk, konszenzusra jutni és így meghatározni az új irányokat és célokat. Persze ennek csak akkor van értelme, ha közben történik valami, ami előbbre visz, és értelmet ad az egésznek. Az egészségügyi rendszer szervezése szintjén ilyen témának tartom a szűrővizsgálatokat, hiszen állandóan megújul a róluk rendelkezésre álló tudás, sokan gondolnak róluk mást és mást, olyan betegségek korai felismerését teszik lehetővé, amelyek sokunkat érintenek, és számuk, következményeik népegészségügyi szempontból is jelentős mértékben befolyásolják a népesség egészségügyi mutatóinak, megbetegedéseinek alakulását.

Minden szűrővizsgálatra jellemző, hogy nagy a jelentőségük, a korai felismerés komoly eredményeket hoz, és nagyon sok pénzt fordítunk rájuk. Persze a szakmák mindegyike azt szeretné, ha még többet lehetne erre költeni, és természetesen kiemelten azokra a vizsgálatokra, amelyek a saját szakterületükre vonatkoznak. A társadalom elvárása is természetes: szeretné számokkal alátámasztva látni a javulást, a finanszírozó pedig szeretné bizonyítottnak látni, hogy a befektetett források hatékonyan kerülnek felhasználásra, és ahonnan a forrásokat elvették – mert nyilván valahonnan el kell venni – ott kisebb kár keletkezik, mint az az előny, ami a szűrővizsgálatoktól várható.

Természetes dolognak tartom, hogy ebben a bonyolult, összetett rendszerben minden résztvevő nem lehet elégedett, a szükségletek (igények) kielégítése csak nagyon lassan és nehezen történhet meg. Látjuk, hogy az elmúlt évtizedekben mikor melyik terület került az érdeklődés homlokterébe. Mindig többet és jobbat akartunk mindannyian, és ezzel párhuzamosan sokszor nőtt a hiányérzetünk saját magunkkal és másokkal szemben is. A környezet, a társadalom sem mindig úgy értékelte az erőfeszítéseket, munkánkat, ahogyan azt szeretnénk volna.

Nagyon szeretném, ha soraimat olvasva nem arra gondolnának, hogy a sarkos fogalmazás hiánya rosszértelmű megaluvást jelent, vagy megbocsájtását azoknak a szakmai és szakmapolitikai hibáknak, amelyeket e folyamatok során elkövetünk, de feltétlenül érezniük kell, hogy nagyon sok eredmény, előrehaladás is történt ezen a területen. Persze a mi feladatunk az állandó jobbítás és előrelépés.

Ájánlom, hogy tekintsük át az IME konferenciák, lapunk e témával kapcsolatos véleményeit, előadásait, közleményeit. Láthatjuk, hogy e témakört mindig nagyon fontosnak tartottuk, a magunk eszközeivel a haladást segítettük elő, és reményeink szerint tesszük ezt most is. Azt gondoljuk, hogy előadóink, szerzőink áldozatos munkájukkal, mindennapi tevékenységükkel hozzájárultak ahhoz, hogy mód nyíljon az előrelépésre. Az egész kérdéskör komplex kezelését és hatását az egészségünkre nagyon fontosnak tartom, de legalább ennyire fontos minden egyes polgárunk, betegünk véleménye is erről a kérdésről. Talán ezzel kevesebbet foglalkoztunk.

Igazán hatékonyan ugyanis akkor tudunk dolgozni, ha a szűréseken minél többen vesznek részt, megértik ennek szükségességét, hogy ezek eredménye nemcsak a saját, hanem a családjuk, közvetlen környezetük életét is pozitívan befolyásolja. Ekkor látják majd, hogy jó irányban változik a végeredmény. Ez fogja igazán megmozgatni a lakosságot, ennek lesz az az eredménye, hogy aktívabbak lesznek saját és környezetük sorsának befolyásolásában és javításában.

A mindennapok sűrűjében élek, közvetlenül látom a gondokat, de látom az elszalasztott lehetőségeinket is. Érzékelem viszont azokat az eredményeket, amiket a szűrővizsgálatok végzésével és az ezt követő gyógyítással elértünk. Mindenki, aki e bevezető olvasásával eddig eljutott, gondolja át – ha csak röviden is – hogy mennyi eredményt láthatott egy-egy betegség korai felismerése nyomán, a korszerű gyógyítás időben történő alkalmazásával és betegeink életkilátásainak határozott jobbulásával.

Gondoljuk át újra és újra, a szükséges mértékig változtassuk gondolatainkat, tetteinket a szűrések végzéséről, eredményességéről, gondolkodjunk a lehető legkomplexebb módon. Hogyan tudjuk a szűrésen résztvevők létszámát maximalizálni, az ezzel kapcsolatos költségeket a még elviselhető legalacsonyabb szintre csökkenteni? A rendelkezésre álló forrásokat hogyan tudjuk a szűrések eredményeinek leghatékonyabb végzésére fordítani? Csak így várható a népegészségügyi szempontból legfontosabb betegségekben a hazai megbetegedési-halálozási mutatók pozitív irányú változása.

*Prof. Domján Gyula
Egészség-társadalom rovatvezető*